

A/245

72 lk

PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K 44609

TALLINNA PEDAGOOGIKAÜLIKOO

Sissejuhatus Pedagoogikateaduskond 1

1. KOHTLA KOOLI ALGÕPETUSE KATEEDER 3

2. KOHTLA KOOLI AASTAIL 1921 - 1940 11

2.1. Spetsialistid 11

2.2. Opetajad 23

2.3. Opetajad 38

2.4. Majandus 52

Kokkuvõte Tiina Grauberg 55

Lisad 61

KOHTLA KOOLI AJALOOST EESTI VABARIIGI AASTAIL 69

Summary 71

Diplomitöö

Juhendaja: v.-õp. A. Kits

Tallinn 1992

S I S U K O R D

Sissejuhatus	1
1. KOHTLA KOOLI AJALOOST 1921/22.ÕPPEAASTANI . .	3
2. KOHTLA KOOL AASTAIL 1921 - 1940	11
2.1. Õpilaskond	11
2.2. Õpetajad	23
2.3. Õppetöö	38
2.4. Majandus	52
Kek kuvõte	59
Lisad	61
Kasutatud allikad ja kirjandus	69
Summary	71

S I S S E J U H A T U S

Viimasel ajal on huvi kooli ja hariduse küsimuste vastu erakordselt kasvanud. Nüüd on võimalik objektiivselt käsitleda koolielu erinevatel ajaloo etappidel. Aktuaalseks on muutunud Eesti Vabariigi ajaloo probleemid. Mineviku progressiivses pärandis on mõndagi, mida saab ajakohastatult kasutada tänapäeva kooli ümberkujundamisel. Taas on ausse tõusnud ka kodukoha ajaloo uurimine. Kohtla piirkonna kultuurielu üheks keskuseks oli kohalik kool. Käesoleva töö eesmärgiks ongi anda ülevaade Kohtla kooli ajaloost Eesti Vabariigi aastail. Tööks vajalikku materjali leidub Eesti Riiklikus Arhiivis (E R A). Tänuväärse töö arhiivimaterjali kogumisel on ära teinud sama kooli ajaloo õpetaja Vallo Reimaa. Osaliselt on tema kogutud materjale kasutatud käesoleva töö kirjutamise juures. Eesti Teaduste Akadeemia raamatukogus leidub tolle aja õpikuid. T A arhiivis olevatest seadustekogudest ("Riigi Teataja") leiab haridusalaseid seadusi, määrusi, korraldusi. Eesti Vabariigi aegseid haridusküsimusi on valgustanud uurija Õ. Elango monograafias ja artiklites. Kogutud materjalidest, lähtudes on valgustatud Kohtla kooli ajalugu. Kõigepealt antakse lühiülevaade kooli ajaloost 1921. aasta sügiseni. Põhjalikumalt käsitletakse kooli ajalugu 1921. aasta oktoobrist, 1940. aastani. Antakse ülevaade nende aastate õpilastest, õpetajate kaadrist, õppetööst, majandusküsimustest. Ühe kooli baasil on mõningaid küsimusi vaadeldud ka laiemalt.

Seega peaks käesolev töö pakkuma huvi nii kohalikele kooli- ja kultuuriajaloo huvilistele, kui ka laiemale lugejaskonnale.

1. KOHTLA KOOLI AJALOOST 1921/22. ÕPPEAASTANI.

Esmakordselt mainitakse Jõhvi kihelkonna külakooli nimeliselt pastor P. Kochi aruandes konsistooriumile 3. detsembril 1788 aastal. Tegemist ei ole asutamistähtajaga. Nii mõnigi neist tegutses juba varem. Näiteks 1780 aastal kirjutas P. Kochi isa pastor J. C. Koch, et maakoolid on asutatud suuremates külades, ühtegi neist konkreetselt nimetamata. Samuti leidub kirikumeetrikas üksikuid koolmeistrite nimesid varasemast perioodist, mis lubavad oletada koolidegi olemasolu.

Kohtla kool on üks neist, kellele arhiivid seni võlgu on jäänud. Jõhvi koguduse meetrikaraamat kinnitab, et juunis 1783 aastal suri Kohtla koolmeister Jüri 49-aastasena. Tema asemele astus Mihkel, kes õpetas veel 19. sajandi algulgi. Kooli 1788. aastast varasemat mainimist pole aga seni õnnestunud leida.

Suulise pärimuse andmeil rajati esimene kool mõisa juurde ja mõisakoolina, õpetajateks aga olid mõisakirjutaja ning puusepp. Hiljemalt 1830. aastatest alates asus koolima ja Kohtla külas / praegu Vanaküla / Kohtla-Sompa teest põhja pool. Õpetajaks oli sel ajal Tudulinna pärit ja sealselt vennaste koguduse hoolekandjalt Fischerilt hariduse saanud Andres Über, kes pidas mõisas kangru ametit. Õpilaste hulgas tunti teda rohkem "onu Überina".¹

¹ Koostatud Reimaa V. Eilsest ja tänasest. // Leninlik Lipp - 1988. 1. aprill alusel.

1862. aastal alustas Kohtlas koolmeistritööd Vaimastveres sündinud ja Laiusel kihelkonnakooli lõpetanud Jaan Kruus, kelle ametit jätkas hiljem tema poeg Johannes.

Õpilaste arv ulatus sel perioodil 105-ni ning oli korduvalt suurim kihelkonnas. Kasutada olnud rehetare väiksuse tõttu kerkis üles eraldi koolimaja ehitamise vajadus. Ehituskulud kandis Kohtla mõisa omanik Stackelberg. Pidulik avamine toimus 5. detsembril 1778 a. Pärast vahepealset põlemist avati maja 1882. aastal uuesti.

Õppeaineteks olid katekismus, piiblilood, lugemine, rekendamine, kirjatöö ja laulmine. Eraldi hinnati "elukombeid, korraspidamist, tähelepanemist ja õppimise hoolt". Kasutati viieballist hindamissüsteemi.

Peamiseks karistuseks üleannetuse eest oli põlvili nurka hernestele panek. Poistel olnud püksisääres varuks labakinnas, mis nihutati karistuse ajaks põlve alla. Suurematele võrukaeltele anti kooli rehe all ka vitsu.

Kooli käisid kontrollimas kirikuõpetaja ja krahv. Esimene - kord aastas, teine tihedamini. Õpetuse tase tõusis märgatavalt 1898. aastal tööle asunud Eduard Pärniku ajal, kes täiendavalt harilikule programmile valmistas lapsed ette Jõhvi ministeeriumikooli astumiseks.¹

Ülevenemaalise ühepäevase algkoolide loenduse andmed 18. jaanuaril 1911 aastal Kohtla vallakooli kohta olid järgnevad:

1 Koostatud Reimaa V. Eilsest ja tänasest. // Leninlik Lipp - 1988. 1. aprill alusel.

K o h t l a vallakool

Kaugus kirikust 9 ¹/₂ versta

Vallakool

Segakool

Klasse 1, jaoskondi 3

Õppetöö tasuta

Õppekursuse kestvus 3 aastat

Kool asut. okt. 1811

Usuõpetust annab üks õpetaja

Õpetajaid 1 (mees)

Õpilasi - 18 jaanuaris 1911.a.

Nimekirjas 37 poissi, 21 tüdrukut = 58

Koolis loenduse päeval 34 poissi, 21 tüdrukut = 55.

Koolikursuse täielikult 1910.a. lõpetanud poisse 8, tüd-
rukuid 7. y Nende hulgas kooli lõputunnistusega poisse-tüd-
rukuid 2.

1909/10 õppeaastal enne kursuse lõpetamist koolist lahku-
nud - 4; I jsk.poisse-tüdrukuid 2; II jsk.poisse 1, tüdru-
kuid 1. Üks poiss astus 2-kl. kooli, 2 tüdrukut kolisid
ära. 1 tüdruk läks koolist vanemate vaesuse tõttu.

1909/10 õppeaastal algas õppetöö 12.nov.(kõigis jaoskonda-
des) ja lõppes 10.aprillil. Õppetöö kestis 109 päeva.

29. maini kool (teimused eksamid),

Õpilaste arv, kes puudusid 1909/10 - 44.

Õppepäevi läks puudumise pärast kaduma 635.¹

¹ NSVL RHKA f. 733. nim. 188, s. 123.

Puudutud päevade arv:	Poistel	Tüdrukutel
Haiguse tõttu 552 päeva	17	12
(düsenteeria, tüüfus, sarlakid)		
Teeolude tõttu 42 päeva	3	5
Halva ilma, külma tõttu 29 päeva	4	5
Teistel põhjustel 25 päeva	2	-
(jalanõude, riiete puudumine)		

Õppetunde päevas - 6, nädalas 33. Lühendatud õppetundidega päev - laupäev.

Õppeasutusel on oma hoone, puust. Hoone ehitatud 1878.a.

Klasse - 1, 1 ruum õpetajale, olemas ka köök.

Klassiruumi pikkus 15, laius 12 $\frac{6}{7}$, kõrgus 4 $\frac{4}{5}$.

Õpetajate tube 2.

Kõrvalhooneid ja maad ei ole.

Raamatuid klassiväliseks lugemiseks 86.

Näitlikke õppevahendeid 8, geograafia seinakaarte 5.

Muud esemed: 1 orel, 1 gloobus, 1 tahvel.

Lisaõppimine: laulmine I, II, III, tasuta õpetab 1 õpetaja.

Kool asub arstiabipunktist 9 $\frac{1}{2}$ versta.

Ruumid õppeasutuse jaoks on kohased. Klass halvasti valgustatud.

WC rahuldav (külmas).

Ventilatsiooniseade: õhuaknad.

Õppetööd segab: vähene näitlike õppevahendite arv, eriti vähe kaarte algõpetuse jaoks.

Õpilaste tervisele mõjuvad halvasti ebaõiged koolipingid ja valgustus. ¹

¹ NSVL RHKA f. 733, nim. 188, s. 123.

Õpetaja: Eduard Juhani p. P e r n i k - talupoja seisusest, vallaline.

Lõpetanud 2 k. (Jõhvi) tasulise kooli 1892 ja sealsamas pedagoogilise klassi 1897.a.Omab eksami teel saadud kutse.

14 aastat õpetanud, selles koolis 12. Tunde nädalas 33.

Puhanud 1 päeval.

Põhipalk 170. Lisapalk 30.

Elab koolimajas aastaringselt.

Lisateenimise allikas: maaharimine.

Luterlane.¹

Kuni 1918 aastani pidas kooli üleval Püssi mõisa omanik Stakelberg, kuid arhiivi materjalidest võime lugeda, et edaspidi olevat krahv Stakelberg sellest "lahti ütelnud".² Alates 1919 aastast näitavad andmed, et kool on võetud valla ülalpidamisele. Samal aastal muudeti senine vallakool neljaklassiliseks Kohtla algkooliks. Sel sügisel hakkas koolis käima 69 õpilast, nendest I klassis 16 poissi ja 12 tüdrukut, II klassis oli 10 poissi ja 11 tüdrukut, III klassis oli poisse kolm ja tüdrukuid kuus ning IV klassis vastavalt viis ja kuus. Kokku alustas sel aastal kooliskäimist 34 poissi ja 35 tüdrukut ning kõik nad olid pärit luterlikest peredest.

Arhiivi materjali põhjal on võimalik välja tuua õpilased klasside lõikes ka vanuse järgi:

1 NSVL RHKA f. 733, nim. 188, s. 123.

2 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1386, leht 6.

TABEL 1

Õpilaste arv vanuse järgi ¹²

Vanus Kl.	7 a.		8 a.		9 a.		10 a.		11 a.		12 a.		13 a.		14 a.		Kokku	
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T
I kl	1	1	3	2	4	3	5	3	2	3	1						16	12
II kl							1	4	2	5	3	1	3	1	1		10	11
III kl								1	1	1		2		1	2	1	3	6
IV kl									1	1	1	2	2	2	1	1	5	6
Kokku	1	1	3	2	4	3	6	8	6	10	5	5	5	4	4	2	34	35

Tabelist näeme, et I klassi õpilaste vanus oli väga erinev, seitsmest aastast kuni üheteistkümnelt aastani. II klassis oli õpilaste vanuseks 10 aastast kuni 14 aastani, III klassis õppisid õpilased, kelle vanuseks oli 10 kuni 14 aastat ja IV klassis käisid õpilased, kes olid 11 kuni 14 aastat vanad.

Järgmine tabel annab meile võimaluse teada saada, kuidas suhtuti õppimisse 1919/20 õppeaastal.

TABEL 2

Õpilaste edasijõudmine õppimises ²

Klass	I poolaasta		Lõpetas klassi		Protsent	
	P	T	P	T	P	T
I kl	15	11	11	10	73	891
II kl	8	11	6	9	75	82

¹ ERA f. 3138, nim. 1, s. 1399, l. 138.

² ERA f. 3138, nim. 1, s. 1399, l. 138.

T A B E L 2 (järg)¹

III kl	2	6	2	5	100	83
IV kl	5	6	5	4	100	67
Koolis üldse	30	34	24	28	80	82

Tabelist näeme, et õppeedukuse protsent oli küllaltki kõrge, eriti hästi õppisid 3. ja 4. klassi poisid. Need andmed on tõenäoliselt objektiivsed, kuna sel ajal ei olnud põhjust õpilasi üle hinnata, mis oli kahjuks omane nõukogude koolile.

Ka puudumiste osas ei olnud poiste ja tüdrukute vahel suuri erinevusi, sest koolist puudus nii poisse kui tüdrukuid. Kõige rohkem tuli puudumisi ette veebruaris ja kõige vähem puuduti koolist detsembris. Andmed näitavad, et puuduti põhiliselt haiguse tõttu ja ka majanduslikel põhjustel. Puudust kannatavaid lapsi oli 24. Neile kõigile oli määratud toetus. Kaks päeva sel õppeaastal seisis kool remondi tõttu.

Õpetajateks sel õppeaastal oli 32-aastane Abel Koppel, kes oli õpetaja ametit pidanud juba 10 aastat (Kohtla koolis teist aastat) ning tema abikaasa - 26-aastane Elviine, kelle õpetajastaaž algas aastast 1913 (Kohtlas esimest aastat). Koolis võis õpetaja Abel Koppel õpetada eesti ja vene keeles, õpetaja Elviine Koppel eesti, vene ja saksa keeles.

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1399, l. 138.

Sel õppeaastal hakati koolis õpetama ka võõrkeelt. Kuna tsaariajal õpetati koolis palju vene keelt (venestamise perioodil toimus isegi õppetöö vene keeles), siis ei olnud võimalik üle minna otsekohe teiste võõrkeelte õpetamisele ning üheks võõrkeeleks jäi koolis ka vene keel.

1919/20 õppeaasta arhiivimaterjalide põhjal saame teada, et põhilisteks õpperaamatuteks koolis olid sel aastal:

1. M. Kampman " Emakeele lugemik " I, II
2. E. Peterson " Algharjutused "
3. O. Peili " Aritmeetika "
4. Bilov " Ülesannete kogu " I, II
5. Jürgens ja Tasak " Maateadus "
6. Mihkelsaar " Geomeetria " I, II
7. Asson " Vana aeg " (käsiraamatuna)
8. Groschmidt " Kodumaa ajalugu " jt ¹

Sellegi poolest tunti puudust õpperaamatutest eesti ja vene keeles ning loodusloos.

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1399, l. 139.

2. KOHTLA KOOL AASTAIL 1921 - 1940

2.1. Õpilaskond

1921/22 õppeaastal alustas kool tööd 20.septembril. s.o. määratud ajal. Kooli piirkonda kuulus siis 105 koelikehuselist last.* Esimesel päeval ilmus nendest kooli 32 õpilast. Päev-päevalt suurenes õpilaste arv 64-le.¹ Õigel ajal kooli ilmumist takistasid tolleaegse aruandluse järgi 75 protsenti kehvus ja 25 protsenti vanemate ahnus.²

Ka järgmisel õppeaastal alustas kool tööd õigel ajal, 18. septembril. Koolikohustuslikke lapsi oli sel ajal 94, Esimesel päeval oli nendest koelike 41. 9. oktoobriks tõusis laste arv 62-le. Sel aastal vabastas koelike hoolekegu koelikekõimisest raske haiguse tõttu kaks last ja vaimsete puuduste tõttu (idiotism) ühe lapse. Teistesse koelikesse läks sel aastal Kohtla koelike piirkonnast 12 last ja koelike ei tulnud üldse 15 koelikealist last.³ Põhjuseks loeti põhiliselt kehvast ja vanemate ahnust.

* Avalike algkoelike seaduse järgi 1920 aastast kehtis 6-klassiline koelikeharidus, mida tuli ellu viia järk-järgult. Seniajani kehtis 4-kl. koelikekohustus 8 - 15 eluaastani (Õ. Elango. "Hariduspoliitika ja õpetajaskond kodanlikus Eestis. - Tallinn, 1972 lk.43) maht 262 lk.

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1541, l. 10.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1541, l. 32.

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1541, l. 21.

Kui koolinõunik H. Lins 13. märtsil 1923.a. kooli revideerimas käis, sai ta õpilaste arvuks klasside lõikes:

I	27	(32)	tütarlapsi	13	(15)	poisse	14	(17)
II	15	(15)	"	6	(6)	"	9	(9)
III	18	(18)	"	9	(9)	"	9	(9)
IV	12	(29)	"	5	(10)	"	7	(19)
Kokku	72	(94)	"	33	(40)	"	39	(54)

Sulgudes on antud arvud, mis näitavad kui palju õpilasi pidi tegelikult koolis käima.

Eeltoodu järgi saame öelda, et koolis käisid kõik II ja III klassi õpilased, kuid suured puudumised olid IV klassi õpilaste osas (17 õpilast). Ka I klassist puudus 2 tüdrukut ja 3 poissi.

1923/24 õppeaastal algas õppetöö 1. oktoobril. Koolis õppis sel aastal 74 õpilast ² ja nagu varemategi aastatel tuli osa õpilasi kooli hiljem (20 last). Puudumiste põhjusteks toodi viie lapse puhul kehvus, karjas käimine 12-1 lapsel ja tööl oli üks laps. ³ Kahjuks jäi ruumipuuduse tõttu kooli vastu võtmata 4 õpilast. Ka kolme defektiga last ei saanud kooli võtta.

Kool oli õpilastele suhteliselt lähedal. Nii oli 12 õpilase koolitee pikkuseks vähem kui üks km, 19 last käis ühe kuni kahe km tagant, 28 lapse koolitee pikkuseks oli kaks kuni kolm km. Kaugemalt (kolm kuni viis km) käis koo-

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1616 l.32 .

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1794, l. 16 .

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1696, l. 133 .

lis 15 last. Ööbimisvõimalusi koolis ei olnud.¹

Sel aastal oli aruandes ära toodud ka õpilaste arv vanemate elukutse järgi:

T A B E L 3

Õpilaste arv vanemate elukutse järgi²

Vanemate elukutse	Kaup- mehed	Talu- ja mõisako- ha pida- jad	Asuni- kud	Popsid ja va- badi- kud	Põllu- töö- lised	Käsi- töö- lised	Töö- lised
Poisid	1	17	4	8	2	6	4
Tüdrukud		10	6	7	5	3	1
Kokku	1	27	10	15	7	9	5

Tabelist näeme, et suuremalt jaolt kuulusid laste vanemad talu- ja mõisakohapidajate hulka, palju käis koolis ka popside ja vabadike lapsi. Viie lapse vanemad olid töölised ja ainult ühel lapsel kaupmees.

1924/25 õppeaasta õpilaste kohta saame aruandest teada, et koolis käis lapsi 78. Nagu eelnevatel aastatel, tuli selgi kooliaastal 22 õpilast hiljem kooli. Peamiseks oli põhjusena ära toodud "teenistus".³ Õppeaasta lõpus oli õpilaste arv koolis klasside lõikes järgmine:

I klassis	tütarlapsi	14	poisse	8
II klassis	"	7	"	13
III klassis	"	12	"	11

1 ERA f. 3138 nim. 1, s. 1696, l. 132.

2 ERA f. 3138 nim. 1, s. 1696, l. 122.

3 ERA f. 3138 nim. 1, s. 1868, l. 5.

IV klassis tütarlapsi 6 poisse 7
K o k k u " 39 " 39

Õppeaasta lõpul lahkus varem koolist üks poiss ja üks tüdruk.

Nagu eelmiselgi aastal, käisid lapsed kooli suhteliselt lähedalt. Nüüd oli 16-le õpilasele kool vähem kui ühe km kaugusel, ühe kuni kahe km kauguselt tuli 14 last, kahe kuni kolme km koolitee oli 38 lapsel ja kolm kuni viis km tuli kooli tulla kümnel lapsel.¹

Sel aastal oli koolis palju asunike lapsi (29) ja talu- ning mõisapidajate lapsi (25). Võrreldes eelmise aastaga oli suurenenud nende laste arv, kelle vanemad olid töölised (18, eelmisel aastal 5) ja vähenenud nende laste arv, kelle vanemad olid käsitöölised (1, eelmisel aastal 9).

Sel aastal on aruandes ka õpilased vanuse järgi klasside lõikes:

T A B E L 4

Õpilaste arv vanuse järgi 31. dets 1924 ²

Vanus	7 a.		8 a.		9 a.		10 a.		11 a.		12 a.		13 a.		14 a.		Kokku	
Kl	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T
I		2	1	4	2	2	2	3		2	2	1	1				8	14
II				1	3	1	2	3	3	2	3		2				13	7

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1771, l. 169, 170.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1771, l. 170.

III				1	3	2	3	1	3	3		3	2	1		11	11
IV								2		4	4	1	1		1	7	6
Kokku		2	1	5	6	6	9	6	7	12	5	7	3	1	1	39	38

Ka sel aastal oli I klassi õpilaste vanus väga erinev – seitsmest kuni kolmeteistkümne aastani, II klassis õppisid lapsed, kelle vanus oli kaheksast kolmeteistkümne aastani, III klassi õpilased olid üheksa kuni neljateistkümne aastased ja IV klassi õpilased üheteistkümne kuni neljateistkümne aastased.

1925/26 õppeaastal õppis koolis 1. mai 1926.a. seisuga 72 õpilast.¹ Ilmumata jäi 5 last. Põhjusteks on toodud tõrkumine ja vaesus. Ühel õpilasel oli kooliõpetaja. Enne õppeaasta lõppu pidi koolist lahkuma üks poiss ja üks tüdruk teenistusse ning üks poiss ja kaks tüdrukut vanemate elukoha muutuse tõttu.²

Järgmisel õppeaastal (1928/27) koolijuhataja K. Ernitsa poolt tehtud aruandest 1. mai 1927.a. seisuga võime lugeda, et Kohtla 4.kl. algkooli õpilaste arv oli järgmine:

I kl.	II kl.	III kl.	IV kl.	Kokku
21	18	23	16	78

Ka 1927/28 õppeaastal oli õpilaste arv jäänud peaaegu samaks (77 õpilast). Kevadel tehtud aruandest võime lugeda poiste ja tüdrukute arvu klasside lõikes:

1 ERA f. 3138 nim. 1, s. 1937, l. 8.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1842, l. 139.

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2006, l. 48.

I klass		II klass		III klass		IV klass		K o k k u ¹	
P	T	P	T	P	T	P	T	P	T
12	7	2	6	14	4	8	14	46	31

Samast aruandest on võimalik lugeda, et 29 last olid pärit talupidajate peredest, kuus õpilast olid asunike lapsed, tööliste lapsi oli koolis sel aastal 28, käsitöölise perest oli pärit üks poiss ja riigiametnike lapsi õppis koolis 13.²

Järgmiselgi aastal õpilaste arv koolis eriti ei muutunud - oli 75 õpilast. Nendest õppis: ³

I klassis	τ	20,	poisse	τ	11,	tüdrukuid	τ	9
II klassis	τ	19,	"	τ	10	"	τ	9
IIIklassis	τ	19,	"	τ	12	"	τ	7
IV klassis	-	17,	"	-	14	"	-	3

Samal aastal on toodud andmed veel vanuse järgi:

T A B E L 5

Õpilaste arv vanuse järgi 31. dets 1928.a.⁴

Vanus	7 a.		8 a.		9 a.		10 a.		11 a.		12 a.		13 a.		14 a.	
Kl.	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T
I	6	2	4	6	1	1										
II			1	2	6	4		3			3					

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1980, l. 40.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1980, l. 40.

3 ERA f. 3138, nim. a, s. 2048, l. 59.

4 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2048, l. 60.

III					1	1	6	2	3		1	1	1	3	
IV							2		3			3	5		4
Kokku	6	2	5	3	8	6	8	5	6		4	4	6	3	4

Tabelist näeme, et võrreldes eelmiste aastatega oli märgata õpilaste hulgas noorenemise tendentsi. I kl õpilaste vanus oli nüüd seitsmest aastast üheksa aastani (varem isegi 13 aastani), II kl noorimad olid nüüd kaheksa-aastased ja vanimad kaheteistkümne aastased, III klassi õpilaste vanus jäi üheksa ja kolmeteistkümne eluaasta vahele ning IV kl laste vanus kümme kuni neliteist aastat,

1929/30 õppeaastal muudeti senine Kohtla 4-kl algkool 5-klassiliseks kooliks. Virumaa II jaoskonna koolinõunik H. Linsi aruandest saame teada, et Kohtla 5-kl koolis oli 9 oktoobril 1929 a. õpilasi kokku 74,¹ neist

I klassis		II klassis		III klassis		IV klassis		V klassis	
P	T	P	T	P	T	P	T	P	T
12	6	6	8	7	5	13	4	5	8

kokku siis 42 poissi ja 31 tüdrukut.

Järgmisel 1930/31 õppeaastal suurenes kooliõpilaste arv tunduvalt, juurde tuli veel üks klass. Nüüd oli kool 6-klassiline ja koolikohustus kestis nüüd 16. eluaastani. Ka selle aasta kohta on arhiivis koolinõuniku H. Linsi koolide revideerimise kohta tehtud aruanne, millest saab teada, et 28. oktoobril 1930. a. oli koolis 109 õpilast,²

¹ ERA f. 3138, nim. 1, s. 2117 l. 38.

² ERA f. 3138, nim. 1, s. 2187, l. 41.

neist poisse 58 ja tüdrukuid 51.

Järgmisel õppeaastal suurenes õpilaste arv 128-le. Ka järgnevate õppeaastate kohta, s.o. 1932/33 ja 1933/34 saab õpilaste arvu kohta andmeid koolinõunik H. linsi revideerimisel tehtud aruannetest. Selgub, et õpilaste arv nendel aastatel eriti ei muutunud (1932/33 õppeaastal oli õpilasi 130, 1933/34 - 129).¹ 1934 aastal kehtis koolikohustus 14. eluaastani.²

1934/35 õppeaasta kohta on andmeid koolijuhataja R.Peebo aruandes Viru (APET) Maavalitsuse Haridusosakonnale okt. 1934.a. Selles on öeldud, et " 1. õpilaste arv koolis s.a. 8. okt. oli I kl. - 25, II kl. - 18, III kl. - 25, IV kl. - 22 V kl. - 14, VI kl. - 9. Üldse oli õpilasi 113.

2. Õpilaste arv koolis s.a. 8. okt., kes sündis enne 1921 a. 1. veebr. oli - 5 õpilast.

3. õpilaste arv koolis, kes sündinud pärast 1926.a. 31.juulit - 12 õpilast.

4. Õpilaste arv, kes koolikursust lõpetanud ei ole, kuid kooli pole veel ilmunud s.a. 8. okto - 13 õpilast

5. Algkooli VI klassi lõpetas 17 õpilast. " ³

Nii nagu varematal aastatel käisid õpilased ka sellel

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 11, 46.

2 Õ.Elango Hariduspoliitika ja õpetajaskond kodanlikus Eestis.-Tallinn, 1972, lk.43.

3 ERA f. 3138, nim. 1 s. 2493, l. 27.

Õppeaastal kooli üsna lähedalt. Oma esimest kevadist kooliteed mäletab ka kunagine Kohtla kooli kasvandik Heinrich Kruup, kes elas koolist umbes kahe km kaugusel ja alustas Kohtla kooli I klassis õpinguid 1936.a. kevadel (enne elas Rakvere lähedal). H. Kruup kirjeldab oma kooliteed nii: "Sammudes roobasteed pidi Roodult Kohtla mõisa poole, kus endises sakste härrastemajas asus tollal Kohtla VI kl. kooli õppehoone, silmitsesin uudistavalt kõike enda ümber. Pea kohal sinetas pilvitu taevas . . .

Kahel pool roobasteed paikneval puisniidul pakatasid puudel ja põõsastel kevadmahlu täis pungad, nende ümber õitsetesid segamini valged ja kollased ülased ning nurmenukud juba haljendama kippuvas kamaras. Õhk oli täis mesilaste ja teiste putukate kiirustavat mitmes häälevarjundis suminat, millele lisandusid kohalesaabunud kevadekuulutajate lõbusad trillerid.

Jõudes raudtee-ülesõidukohalt üle, kulges edasine koolitee männiku kaitsvas varjus. Esimesel majal raudtee lähedal teest vasakul ilutses silt:KAUPLUS ja veidi allpool - omanik H. Kanniste. Edasi paistis vasakul inglastele kuuluva õlivabriku töötajate jaoks asutatud velskripunkti hoone, paremal tööliste elamud ja Mätliku õllepood.

Männiku kõige kaunimasse kohta olid vabrikuomanikud lasknud ehitada luksusliku elamu. ¹

1 H. Kruup . Mõõda roobasteed valguse poole . lk. 6 .

Elamu vastas üle tee sätendasid päikesekiirtes neile kuuluvate triiphoonete klaasid. Sealt edasi hakkas ka koolimaja paistma " ¹

1936/37 õppeaastal tõusis õpilaste arv 121-ni. ²

1937/38 õppeaasta kohta on koolinõunik H. Linsi aruandes andmed: "õpilasi koolis I - 28, II - 23, III - 22, IV - 19, V - 22, VI - 16. Kokku 130. " ³

Sama aasta 20. mail esitas Kohtla Algkooli juhataja J. Reinberg Viru Ajutise maavalitsuse Haridusosakonnale andmed Kohtla algkooli õpilaste kohta, kes järgneval õppeaastal soovisid edasi õppida kõrgemates eesti õppekeeleaga koolides: "1. Jõhvi reaalkooli I kl. soovivad astuda kooli lõpetajatest 2 poissi ja 1 tüdruk.

2. Narva Tööstuskooli - kaks poissi,

Narva naiskutsekooli - üks tütarlaps

IV klassi õpilaste hulgast progümnaasiumi I kl. astujaid ei ole." ⁴

14. okt. 1938.a. andis koolijuhataja J. Reinberg uued andmed IV, V, ja VI kl lõpetajate kohta, millest selgus, et keskkooli asus edasi õppima kolm, kutsekooli üks õpilane. ⁵

1. H. Kruup. Mööda roobasteed valguse poole lk. 6.

2. ERA f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 125.

3. ERA f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 175.

4. ERA f. 3138, nim. 1, s. 2781, l. 2.

5. ERA f. 3138, nim. 1 s. 2781, l. 34.

Järelikult Narva tööstuskooli astujaid siiski ei olnud.

Järgmisel õppeaastal vähenes õpilaste arv 126-le.¹

Selgi aastal käisid lapsed kooli põhiliselt kodu lähedalt. Kuid nagu varemgi, oli ka siis lapsi, kelle koolitee pikkuseks oli viis km. H. Kruup kuulus ka nende hulka (vanemad vahetasid elukohta) ja kirjeldab ta oma kooliteed nii: "Mööda roobasteed Kohtla-Vanaküla - Kohtla-Järve vahelise teeni, sealt edasi jalgrada pidi üle Viikovi heina- ja karjamaa Kohtla-Järvelt Kohtla jaama viivale raudteeharule; edasi raudteed pidi Kohtla jaamani, kust siis edasi kivitee ääres paikneva asula majade vahelt ära pöörasime ja natuke maad oja kallast pidi sammudes suuna Linkholmi männikule hoidsime. Jõudes männikust läbi, ületasime Kohtla metaskonnale kuuluva vana raiesmiku, jõudsime välja Kreismani talu maadele. Roodeni maja juures läksime mööda purret üle jõe ning olimegi koolimaja õues.

Seda teed kasutasid need Servaääre talude lapsed, kes elasid neljas küla kõige põhjapoolsemas talus."²

Kohtla algkooli juhataja J. Reinbergi teates Viru Maavalitsuse Haridusosakonnale on öeldud, et Kohtla algkooli VI klassi õpilastest soovivad peale kooli lõpetamist 1938/39 õppeaastal veel edasi õppida järgmisel õppeaastal:

1. Narva linna Erakaubanduskoolis	- 1 P, 1 T
2. Rakvere Kaubanduskoolis	- 1 T

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 221.

2 H. Kruup. Mööda roobasteed valguse poole lk. 16.

3. Lüganuse Kodutööstuskoolis	-	3	T
4. Narva Tööstuskoolis	-	3	P
5. Oru Kodunduskeskkoolis	-	1	T
6. Jõhvi Keskkoolis (üldharidus)	-	3	P, 3 T

Kokku seitse poissi ja üheksa tüdrukut. Peale selle soovisid õppida Jõhvi Keskkoolis kaks õpilast IV klassist: üks poiss ja üks tüdruk.¹

1939/40 õppeaasta kohta on H. Linsi aruandes andmed, et õpilasi oli koolis: " I 42, II 22, III 31, IV 16, V 16, VI 12. Kokku 145 last. "²

1. aprillil 1940.a. teatas Kohtla algkooli juhataja J. Reinberg Viru maakonna Haridusosakonnale, et Kohtla algkooli VI 14-st lõpetajast-õpilasest soovisid edasi õppida:

1. Jõhvi Keskkoolis	-	1	P
2. Rakvere või Narva naiskutsekoolis	-	4	T
3. Tarva Tööstuskoolis	-	5	P
4. Ei ole otsustanud, kuhu astuda	-	2	P ³

Saabus saatuslik 1940/41 õppeaasta, mil Eesti liideti vägivaldselt Nõukogude Liidu koosseisu ja kool pidi ka nõukogude kooliks muutuma.

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2852, lk. 1.

2 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 250.

3 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2920, l. 19.

2.2. Õpetajad

20-ndate aastate alguses töötasid Kohtla 4-kl. algkoolis kaks õpetajat: Koppel, Abel ja tema abikaasa Koppel, Elviine. A. Koppel oli lõpetanud Treffneri gümnaasiumi 4. klassi ja omandanud õpetaja kutse. Õpetaja ametit pidas ta juba üheteistkümnendat aastat. Kohtlasse määrati ta koolijuhataja ameti peale 15. märtsil 1918. Abikaasa Elviinel puudus õpetaja kutse. Ta oli lõpetanud ainult gümnaasiumi 5 klassi. Sellele vaatamata pidas temagi õpetajaametit juba 1913.a. novembrikuust alates ja Kohtla kooli õpetaja sai temast 1918.a. augustis.¹

Andmetes koolijaeskonna õpetajate kohta on koolinõunik inspekteerimise ajal hinnanud mõlema õpetaja tööd; 1920/21 õppeaastal – häa ja kahel järgmisel aastal – rahuldavalt.²

25. märtsist 1923 määrati õpetaja Elviine Koppeli sünnituspuhkuse ajaks Kohtla algkooli ajutiseks õpetajaks Elviira Mägar, kes oli hariduse saanud Narva Eesti Keskkoolis.³

Kuid sügisest tule Elviine Koppelil hakata asendama oma abikaasat, kes raskesti haigestus. Selleks ajaks määrati ajutiselt õpetajaametisse veel Valeria Käbin, kes oli lõpetanud Ministeriumikooli ja omandanud õpetaja kutse.⁴

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1616, l. 42, 43.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1616, l. 42, 43.

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1718, l. 6.

4 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1718, l. 25.

Kuna A. Koppeli tervis ei paranenud, pikendati E. Koppeli juhataja kohustäitjaks ja V. Käbin õpetajaks kuni õppeaasta lõpuni.

8. veebruaril 1924.a. esitas E. Koppel palve Viru Maakonna Nõukogule, kus ta palub pikendada abikaasa A. Koppeli puhkuse aega veel 6 kuud ja tasuda 2/3 osa tema palgast, kuna peres on raske majanduslik olukord: kaks last ja 70-ne aastane isa hooldada.¹ Viru Maakonna Nõukogu koosoleku protokollist nr. 2 22. märtsist 1924.a. loeme, et "Kohtla algkooli juhataja Abel Koppelile abiraha määramise asjus nõukogu m. val. ettepanekul kinnisel hääletamisel 12-ne häälega poole, üks hääel vastu otsustas; Kooli juhataja koht Abel Koppelile vabaks jätta ja temale 1-st märtsist kuni 1-se augustini s.a. maksta toetust haiguse puhul 2000 marka kuus ja võtta tema arstimise kulud Maakonna valitsuse kanda õpetajate palkade ja arstiabi krediidide arvel."²

Samas oli ära toodud tunnistus A. Koppeli tervisliku olukorra kohta 15. veebr. 1924.a.:

"15. aug. 1923.a. südame haiguse tagajärjel kerge halvatus ühes rääkimise kaotamisega. Paranemine võimalik.

A r s t. " ³

Kuid õpetaja Abel Koppel ei paranenud. 9. veebruaril

1 ERA f. 3138, nim. 1 s. 1794, l. 8.

2 ERA f. 3138, nim. 1 s. 1794, l. 10.

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1794, l. 11.

1925.a. suri ta Tartu Ülikooli kliinikus.¹

Sama aasta suvel vabastati Elviine Koppel Kohtla algkooli juhataja kohusetäitja kohalt ning määrati kooli õpetaja kohale. Samal ajal teatati ka V. Käbinile, et ta seniselt õpetaja kohusetäitja kohalt "lahti registreeritud" on. Kuna koolil ei olnud enal juhatajat, teatas Kohtla valimiskogu "Vaba Maa"-s ja "Päevalehes" Kohtla koolijuhataja valimistest.

Isiklikult ilmus 2. augustil 1925.a. Kohtla koolijuhataja valimistele viis kandidaati, kelle hulgast valiti kaheksa poolthäälega Kohtla koolijuhataja kohale Aleksander Hansu p. Veerbaum, kes oli õpetajaametit pidanud alates 1907 aastast.²

Kuid enne kooli algust tuli teha uued valimised, sest A. Veerbaum võttis oma kandidatuuri tagasi. Uued valimised said teoks 25. augustil 1925.a. Valimistest osa võtnud seitsmest kandidaadist valiti 11 poolt ja ühe vastuhäälega Kohtla koolijuhatajaks 37-aastane õpetajastaaziga Konstantin Ernits. Uus koolijuhataja oli lõpetanud Goldingeni õpetajate seminari 1888 aastal.³

Arhiivi materjalidest on näha, et kohtlalased ise ei olnud volikogu valikuga rahul ja nõudsid, et Kohtlasse saadetakse õpetaja, kes kadunud A. Koppeli jälgedes edasi töö-

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1868, l. 2.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1868 l. 27.

3 ERA f. 3138, nim. 1 s. 1868 l. 33.

taks."¹ Kohtlalaste protesti ei rahuldatud ning K. Ernits jäi Kohtla algkooli juhatajaks 1927.a. suveni. Seni aga tegid kaks õpetajat (E. Koppel ja K. Ernits) oma tööd, koolinõuniku hinnangu järgi mõlemad rahuldavalt ning tundide andmine kahes liitklassis (I ja II ning III ja IV) oli jaotatud järgmiselt:

Kohtla IV KL. ALGKOOLI TUNNIPLAAN 1925/26 õ/a.

E r n i t s , K.	Emakeel II ja I	-	7 tundi
	Emakeel III ja IV	-	5 tundi
	Maateadus IV	-	2 tundi
	Ajalugu IV	-	2 tundi
	Saksa keel III ja IV	-	4 tundi
	Laulmine I ja II	-	2 tundi
	Usuõpetus I ja II	-	2 tundi
	Usuõpetus III ja IV	-	2 tundi
	K o k k u		28 tundi
K o p p e l , E.	Aritmeetika I ja II	-	6 tundi
	Aritmeetika III ja IV	-	5 tundi
	Loodusõpetus IV	-	4 tundi
	Võimlemine I ja II	-	2 tundi
	Võimlemine III ja IV	-	2 tundi
	Käsitöö I ja II	-	2 tundi
	Käsitöö III ja IV	-	2 tundi
	Kodulugu I ja II	-	3 tundi
	Joonistamine I ja II	-	3 tundi

1 ERA f. 3138, nim. 1 s. 1868, l. 36.

Joonistamine III ja IV - 2 tundi

K o k k u

30 tundi ¹

Tunniplaan on kirjutatud K. Ernitsa enda käega ning tema käekiri oli väga ilus ja selge. Tunniplaani näeme, et tunnid kahe õpetaja vahel olid ära jaotatud võrdselt.

1927.a. veebruaris haigestus koolijuhataja K. Ernits ning Haridusosakond registreeris ajutiseks õpetajaks Kohtla algkooli V. Käbini ning koolijuhataja kohusetäitjaks Elviine Koppeli.

Kirjavahetusest Kohtla kooli kohta on näha, et K. Ernits ja E. Koppel omavahel läbi ei saanud ning nende tüliküsimus oli pidevalt arutusel vallavalitsuses. Siis palus vallavalitsus Maavalitsuse korraldust, et Kohtla koolis saaksid koolijuhataja ja õpetaja ümber valitud.² Sellest tulenevalt teatas Haridusosakond 25. juunil 1927.a. oma koosoleku otsusest K. Ernitsale ja E. Koppelile, et osakond on neid üheks aastaks ametisse registreeritud kui kutseta õpetajaid ametist lahti registreerinud.³

Kohtla algkoolile määrati uus juhataja, kelleks osutus Christoph Kravik.⁴ Nii pidi Elviine Koppel, kes õpilastele väga meeldis, kutsetunnistuse puudumise tõttu ametist loobuma. Asemele tuli Salme Grüstam.

¹ ERA f. 3138, nim. 1, s. 1868, l. 52.

² ERA f. 3138, nim. 1, s. 2006, l. 47.

³ ERA f. 3138, nim. 1, s. 2006, l. 53.

⁴ ERA f. 3138, nim. 1, s. 2006, l. 71.

Tunnid jaotati kahe uue õpetaja vahel järgmiselt:

KOHTLA 4-kl ALGKOOLI ÕPETAJATE TUNDIDE VÄLJAVÕTE

1928/29 õ.a. ¹

CHr. Kravik	Arvuteadus I - II, III - IV	- 10 tundi
	Loodusõpetus, kodulugu	
	III - IV	- 3 tundi
	Kõlbluse ja kodaniku-	
	õpetus III - IV	- 1 tund
	Usuõpetus I - II, III - IV	- 4 tundi
	Laulmine I - II, III - IV	- 4 tundi
	Aeglugu IV	- 2 tundi
	Tööõpetus III - IV	- 2 tundi
	kokku	- 20 tundi
S. Grjstam	Emakeel I - II, III - IV	- 14 tundi
	Joonistamine, voolimine	
	I - II, III - IV	- 4 tundi
	Tööõpetus I - II	- 2 tundi
	Saksa keel III - IV	- 2 tundi
	Emakeel III - IV	- 2 tundi
	Maade teadus III - IV	- 2 tundi
	Kodulugu, kõlblus- ja koda-	
	nikuõpetus I - II	- 3 tundi
	Võimlemine ja tervishoid	
	I - II, III - IV	- 4 tundi
	Kokku	- 31 tundi

¹ ERA f. 3138, nim. 1, s. 2071, l. 30.

Tunniplaanist nähtub, et õpetaja S. Grüstamil oli koormus viie tunni võrra suurem.

Kuna järgmisel õppeaastal, s.o. 1929/30 avati koolis V klass ja koolist sai 5-kl. algkool, tegi Haridusosakond Chr. Kraavikule ettepaneku juhataja kohalt lahkuda ning õpetajana samas koolis ametisse jääda. Kohtla Vallavalitsusele anti aga ülesanne koolile uus juhataja valida. Valimised kuulutati välja jällegi "Päevalehes" ja "Vaba Maa"-s. Kandideerimisest võttis osa ka endine koolijuhataja ning kuue kandidaadi hulgast valiti koolijuhatajaks kümne poolt- ja nelja vastuhäälega tagasi Christoph Kravik.¹ Samal päeval toimusid ka uue õpetaja valimised, kelleks sai August Martin.²

Kuid Haridusosakond ei olnud valimistulemustega rahul ning 15. augustil 1929.a. teatati Kohtla vallavalitsusele, et kandidaate ametisse ei registreerita. Põhjuseks toodi avalikkude algkoolide seaduse nõuete "mittetäitmist".³

Septembris toimusid koolijuhataja uued valimised. Kolme kandidaadi hulgast valiti nelja poolt- ja viie vastuhäälega koolijuhatajaks J. Pilden. Kuid kaks päeva hiljem teatas Johannes Pilden telefonitsi, et ta on valitud Aaspere kooli õpetajaks ja Kohtlas ei saa ametit vastu võtta.

Selleks, et kool endale lõpuks ikka juhataja saaks,

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2139, l. 11.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2139, l. 12.

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2139, l. 13.

saatis Kohtla vallavalitsus kirja Viru Maavalitsusele, milles palus määrata Kohtla 5-kl. algkoolile juhataja. Kirja peal oli osakonna märged: Määratud E. Suurväli.¹

Oktoobrist alustas kool tööd siis Järgmiste õpetajatega: koolijuhataja Erich Suurväli, õpetaja Salme Grüstam ja õpetaja Christoph Kravik. Arhiivi materjalides on ära toodud ka tundide jaotus õpetajate vahel:

KOHTLA 5-KL. ALGKOOLI TUNNIPLAAN 1929/30 õppeaastal.

Õpetajate tundide väljavõte:²

Grüstam, Salme	Üldõpetus I - II	- 22
	Saksa keel V	- 5
	Tütarlaste mõimlemist	
	III, IV, V	- 1
	Segamõimlemist III - IV	- 1
	Tütarlaste käsitöö	
	III, IV, V	- 2
K o k k u		31 tundi
Kravik, Kristop(Christoph)	Kodulugu III	- 4
	Kõlbluseõpetus IV	- 1
	Usuõpetus I-II, III-IV	- 4
	Emakeel III, IV	- 8 - 7
	Matemaatika III, IV	- 6 - 5
	Loodusõpetus IV	- 3
	Maateadus IV - V	- 2 - 2

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2139, l. 14.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2139, l. 56.

	Käsitöö poeglastele		
	III, IV, V	-	2
	Joonistamine III-IV	-	2
	Laulmist III - IV	-	2
	K o k k u 30 tundi		
Suurväli, Ernst (Erich)	Kõlblusõpetus V	-	1
	Usuõpetus V	-	1
	Emakeel V	-	6
	Matemaatika V	-	5
	Ajalugu IV, V	-	4
	Loodusõpetus V	-	4
	Joonistamine V	-	1
	Laulmine I - II, V	-	4
	Võimlemine III-IV- V	-	1
	K o k k u 27 tundi		

Kokku tunde 38. ¹

Koolinõuniku koolide revideerimise aruandes on, et õpetajad E. Suurväli ja S. Grüstam töötasid sel aastal rahuldavalt, aga õpetaja K. Kraviku tööd oli hinnatud kaunis rahuldavaks. ²

Kahjuks pidi ka koolijuhataja E. Suurväli õppeaasta keskel endale haiguse tõttu puhkust paluma. Nimelt käis ta Tartus närviarsti juures. Ennast asendama palus ta määrata, õpetaja Kraviku, väites, et tema tunneb kõige paremini kohalikke olusid. Haridusosakond lubas E. Suurvälja puhkusele.

1 ERA f.3138, nim. 1, s. 2139, l. 56.

2 ERA f. 3138, nim.1, s. 1616, l. 37.

Haiguse ajaks määrati kooli õpetajaks prl. M. Falk ja koolijuhataja kohusetäitjaks õpetaja Kravik.¹

1930/31 õppeaastal muudeti kool 6-klassiliseks. Uueks koolijuhatajaks sai Aleksander Asi.² Igal aastal kinnitas Haridusosakond tunniplaani. Nii oli see tehtud ka sel aastal. Arhiivis olevast tunniplaanist näeme, et sel õppeaastal oli Grüstam, Salmel 31 tundi, Kravik, Kristofil 30 tundi ja koolijuhatajale endale jäi 25 tundi. Kokku oli tunde 86.³

Järgmisest õppeaastast alustas Kohtla koolis tööd koolijuhatajana Rudolf Peebo ning pidas seda rasket ametit neli aastat. Kirjavahetusest Kohtla kooli kohta selgub, et lapsevanemad ei olnud temaga rahul ning 1935/36 õppeaastast valitakse uueks koolijuhatajaks Julius Reinberg. Õpetajateks olid koolile kinnitatud Aleksander Asi ja Selmi Grüstam.

Selle aasta tunniplaani järgi olid tunnid õpetajate vahel ära jaotatud järgmiselt:

Õ P E T A J A T E T U N D I D E V Ä L J A V Ô T E
1935/36 õ.a. ⁴

1. Reinberg, Julius	Usuõpetus I, II, III,	
koolijuhataja	IV, V, VI	- 6

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2139, l. 37, 39.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2212, l. 20.

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2212, l. 44.

4 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2561, l. 30.

	Matemaatika III-IV,V-VI	- 11
	Loodusõpetus ja tervis-	
	hoid V - VI	- 4
	Ajalugu ja kodaniku-	
	õpetus V - VI	- 3
	Maateadus V- VI	- 2
	K o k k u 26 tundi	
2. Asi, Aleksander	Emakeel III,IV,V, VI	- 14
	Kodulugu ja loodusõpe-	
	tus III, IV	- 3
	Loodusõpetus ja tervis-	
	hoid IV	- 1
	Võimlemine P III,IV,V,VI	- 2
	Joonestamine III,IV	- 2
	Tööõpetus P III,IV,V,VI	- 2
	Laulmine I,II,III,IV,V,VI	- 6
	Koorilaulmine III,IV,V,VI	- 1
	K o k k u 31 tundi	
3. Grüstam, Salme	Emakeel I - II	- 8
	Maateadus ja saksa keel	
	Iv - VI	- 1
	Joonestamine ja saksa keel	
	V - VI	- 1
	Saksa keel VI	- 1
	Võimlemine T III,IV,V,VI	- 2
	Tööõpetus I,II,III,IV,	
	V, VI	- 4 ¹

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2561, l. 30.

Kodulugu	I, II	-	2
Joonestamine	I, II, V - VI	-	3
Matemaatika	I, II	-	6
Maateadus	IV	-	1
K o k k u 31 tundi ¹			

H. Kruup kirjutab oma mälestustes esimest kohtumist Salme Papsteliga (Grüstam): " Kärnel sammul astus oma laua poole keskmist kasvu noorepoolne naisterahvas, vihikupakk käes... Seejärel käskis õpetaja mul minna istuma ahjupoolsesse ritta, esimesse pinki, vabale kohale.

Emakeele tundi alustas õpetaja kohe minust peale. Kutsus minu tahvli juurde, ütles paar lauset ette, mina kirjutasin need tahvlile. Õpetaja vaatas minu kirjutatu üle ja tema arvamus on mul tänaseni meeles püsinud: "Õigest kirjutab, aga käekiri on vilets." ²

1937.a. sügisel tuli kooli veel üks naisõpetaja, Ilse Neitsov (hiljem Merilo). Tunnid jaotati nüüd õpetajate vahel järgmiselt:

KOHTLA 6-KL. ALGKOOLI TUNNIPLAAN 1937/38 KOOLIAASTAL ³

Õpetajate tundide väljavõte

Reinberg, Julius	Matemaatika III, IV, V, VI	-	10
koolijuhataja	Usuõpetus III-IV, V-VI	-	4
	Loodusõpet. ja tervish V-VI	-	3

¹ ERA f. 3138, nim. 1, s. 2561, l. 30.

² H. Kruup, "Mööda roobasteed valguse poole", lk. 7.

³ ERA f. 3138, nim. 1, s. 2707, l. 31.

	Ajalugu V - VI	7	3
	Maateadus V - VI	7	3
	Klassijuhataja tund V-VI	-	1
	K o k k u 23 tundi	.	
Asi, Aleksander	Emakeel III - IV, V - VI	7	13
	Loodusõpetus ja tervis III-IV-		3
	Ajalugu ja kirjatehnika	.	
	III - IV	7	2
	Laulmine III - IV, V - VI	7	4
	Tööõpetus P III-IV, V-VI	7	2
	Võimlemine P III-IV, V-VI	7	2
	Joonistamine III - IV	7	2
	Koorilaul III - IV, V - VI	7	1
	Klassijuhataja tund III, IV	-	1
	K o k k u 30 tundi	.	
Neitsov, Ilse	Emakeel II	7	9
	Matemaatika II	7	5
	Joonistamine II	7	2
	Kirjatehnika II	7	1
	Tööõpetus II	7	2
	Võimlemine I-II, III-IV, V-VI	7	6
	Laulmine I ja II	7	4
	Klassijuhataja tund II	-	1
	K o k k u 30 tundi ¹	.	

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2707, l. 31.

Papstel, Selma	Emakeel	I	7	9
	Matemaatika	I	7	5
	Joonistamine	I	7	2
	Tööõpetus	I, II, III-IV	7	4
	Maateadus	IV	7	2
	Kirjatehnika	I	7	1
	Usuõpetus	I ja II	7	4
	Klassijuhataja tund	II	-	1
	K o k k u	30 tundi	¹	

Tunniplaanist näeme, et seegi kord oli õpetajate vahel koormus jaotatud võrdselt. Sellel aastal oli koolinõunik õpetajaid hinnanud hindegaga "hää"². Õpilastel aga oli õpetajatest oma arvamus. H. Kruup meenutab: "V + VI liitklassis täitis klassijuhataja kohuseid koolijuhataja Julius Reinberg ise. Mees, kes hariduse omandanud ajal, kui lineikaga õpilastel käsivarsi peksti ja neid nurka hernes-tele põlvili pandi. Nüüd enam muidugi selliseid meetodeid kasutada ei tohtinud, kuid Reinberg kasutas iga vähematki õpilase eksimust või teadmatust tema näägutamiseks. Meenu õjuhtum ühes matemaatika tunnis, kus õpilane Maimu Kunberg ei osanud Reinbergile rahuldavalt selgitada ekkeri kasutamist. Kogu see tund seisis Maimu pingi kõrval püsti, endal pisarad silmist voolamas."³

1 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2707, l. 31.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1616, l. 189.

3 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1616, l. 189.

3 H. Kruup. Mõõda roobasteed valguse poole. lk. 20.

Poolaasta hinded näitasid enamusele meist, et pingutad ennast või ei, aga üle rahuldava aines ikka loota pole. Jõudsime omavahel arutades järeldusele, et väga head hinnet ei pane Reinberg sellepärast, et tal endalgi teadmised ei küüni sellele tasemele. Head hinnet ei pane sellepärast, et pole ju võimalik samastada õpilase teadmisi enda teadmistega. Ja ei võinudki rahuldavast rohkem loota. Hea veel, et kevadel klassikursust kordama ei jäänud."¹

1940/41 õppeaastaks valiti koolijuhatajaks Aleksander Asi, kuna Kaevadustöölise ametiühing pöördus krjaga Kohtla vallavalitsuse poole, et koolijuhataja kod. J. Reinberg ja kooliõpetaja S. Papstel saaksid ümberpaigutatud. Juhataja kohale palusid nad määrata A. Asi ning õpetaja Papsteli asemele palusid täielikult vene keelt valdajat isikut, "kes ka omal vabal ajal võiks anda meie noortele vene keele tunde".² Õpetajateks jäid siiski kooli Ilse Meriloo ja Salme Papstel, juurde tulid veel Lydia Kaasiko ning Masta Raude.³

A. Asi aruandest koolide inspektorile loeme, et õpetajate ja õpilaste meeleolu novembris oli häa ja "kuu esimesel poolel mõjus õppetöösse värskendavalt Suure Oktoobrirevolutsiooni pidustuste ettevalmistamise töö."⁴ Arvata võib, et õpetaja Asi oma südames nii ei mõelnud.

1 H. Kruup. Mõõda roobasteed valguse poole, lk. 20.

2. ERA f. 3138, nim. 1, s. 2920, l. 81.

3 ERA f. 3138, nim. 1 s. 2920, l. 92.

4 ERA f. 3138, nim. 1, s. 2920, l. 153.

2.3. Õppetöö

Esimeseks Eesti Vabariigi aegseks õppeaastaks oli Haridusministeeriumil valminud ajutine õppeplaan:

Ajutine tunniplaan 1918 - 1919.a. ¹

Õppeaine	I	II	III	IV	V	VI	VII
Emakeel	8	7	6	5	4	4	4
Võõrkeel	-	-	3	4	4	4	4
Arvuteadus	5	5	5	4	3	3	3
Algebra	-	-	-	-	-	-	2
Geomeetria	-	-	-	-	-	-	-
Trigonomeetria	-	-	-	-	2	2	2
Kodumaa tundmine	2	4	4	-	-	-	-
Maateadus	-	-	2	2	2	2	2
Loodusteadus	-	-	-	3	4	3	4
Ajalugu	-	-	-	2	2	2	2
Kodaniku õigused ja kohustused	-	-	-	-	-	-	2
Joonistamine	2	2	2	2	2	2	2
Võimlemine	2	2	2	2	2	2	2
Geomeetria	-	-	-	-	-	-	-
Joonestamine	-	-	-	-	-	1	1
Laulmine	2	2	2	2	1	1	1
Käsitöö	1	1	1	1	1	1	1

¹ E R A f. 1108, nim. 1, s. 2, l. 37.

1920 a. vastu võetud avalike algkoolide seaduse järgi õpetati algkoolis järgmisi õppeaineid:

15. sept. 1920.a. H M määrus algkooli
tunnikava kohta ¹

	I	II	III	IV	V	VI
Kodulugu	4	4	4	-	-	-
Emakeel	6	6	6	5	4	4
Laulmine	2	2	2	2	2	2
Võimlemine	2(1)	2(1)	2	2	2	2
Tööõpetus	2	2	2	2	2	2
Joonistamine	2	2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	6	5	5	5
Loodusõpetus	-	-	-	4	5	6
Geograafia	-	-	-	2	3	2
Ajalugu	-	-	-	2	2	2
Ühisk. õpetus	-	-	-	-	-	1
Võõras keel	-	-	4	4	4	4
Võõras keel	-	-	-	-	3	3

1918.a. tunniplaani kohaselt oli suurt tähelepanu pööratud emakeelele. Teiseks põhiaineks oli matemaatika (arvudeteadus-). Eraldi oli välja toodud veel geomeetria ja trigonomeetria vanemas klassis. Hinnatav oli see, et koolis pöörati suurt tähelepanu ka võõrkeelele. Uueks õppeaineaks oli kodumaa tundmine e. kodulugu, mida õpetati algklassides. Maateadus algas juba III-st klassist. Selle tunniplaani kohaselt oli joonistamist ja võimlemist igas

¹ Riigi Teataja - 1920 15. sept. lk. 1158.

klassis kaks tundi, vanemates üks ja käsitööd üks tund nädalas.

Kui võrrelda 1920.a. õppeplaani eelmisega, siis näeme, et õppeainete osas olid toimunud mõningad muudatused. Emakeele tundide arvu I ja II klassis oli vähendatud. Laulmise tundide arvu aga vanemas klassis suurendatud. Ka käsitöö tundide arvu oli suurendatud. Hinnata tuleb sedagi, et loodusõpetuse tundide arv selles õppeplaanis oli suurem kui varem, Maateaduse õpetamine oli III-st klassist edasi viidud IV-dasse ning lõpuklassi oli juurde tulnud ühiskonnaõpetus. Tolle aja tunniplaanist nähtu, et suurt tähelepanu oli pööratud keelte õpetamisele. Esimene võõrkeel algas juba II-st klassist nelja nädalatunniga, teine võõrkeel V klassis, mida oli nädalas kolm tundi.

Siinkohal võib näitena tuua Kohtla IV kl. algkooli tunniplaani 1922/23 õppeaastal:¹

Tundide aeg	I kl.	II kl.	III kl.	IV kl
<u>Esmaspäev</u>				
9. - 9.50	Aritmeet.	Aritmeet.	Eesti k.	Eesti k
10. - 10.50	Eesti k.	Eesti k.	Aritmeet.	Aritm.
11.10-12.	Käsitöö	Käsitöö	Saksa k.	Saksa k
12.10- 1.	Võimlem.	Võimlem.	Võimlem.	Võimlem
1. - 2.			Käsitöö	Käsitöö
<u>Teisipäev</u>				
	Kodulugu	Kodulugu	Eesti k.	Aeglugu

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1637, l. 16.

(Tunniplaani järg) ¹	Eesti k.	Eesti k.	Joonist.	Looduslugu
	Laulmine	Laulmine	Kodulugu	Joonsitam.
			Geomeetr.	Geomeetria
			Laulmine	Laulmine

Kolmapäev

Aritmeetika	Aritmeet.	Eesti k.	Eesti k.
Eesti k.	Eesti k.	Aritmeet.	Aritmeet.
Joonistamine	Joonistam.	Saksa k.	Saksa k.
		Käsitöö	Käsitöö
			Loodusluhu

Neljapäev

Kodulugu	Kodulugu	Eesti k.	Eesti k.
Aritmeetika	Aritmeet.	Geomeetr.	Geomeetr.
Käsitöö	Käsitöö	Vaba tund	Maateadus
Eesti k.	Eesti k.	Kodulugu	Kodumaa ajalugu
			Looduslugu

Reede

Aritmeetika	Aritmeetika	Eesti k.	Eesti k.
Eesti k.	Eesti k.	Kodulugu	Looduslugu
Joonistamine	Joonist.	Saksa k.	Saksa k.
Laulmine	Laulmine	Joonist.	Joonist.
		Laulmine	Laulmine

Laupäev

Aritmeetika	Aritmeet.	Eesti k.	Eesti k.
Eesti k.	Eesti k.	Aritmeet.	Aritmeet.
Kodulugu	Kodulugu	Saksa k.	Saksa k.
Võimlemine	Võimlemine	Võimlemine	Võimlem.
			Maateadus

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1637, l. 19.

1923 aastast hakati koolides õpetama usuõpetust.¹

Suuremad muudatused toimusid 1930-ndate aastate õppeplaanides. 1934.aastal kehtestatud maaalgkooli õppeplaanis ei olnud kahjuks enam võõrkeele tunde (vabatahtlik). Hinnatav on aga see, et hakati õpetama kodanikuõpetust. I ja II klassis suurenes võimlemistundide arv. Põhiainete - emakeele ja matemaatika tundide arv suurenes samuti. Vähenes koduloo tundide arv.

Tunniplaan - Eestikeelsed koolid²

Õppeained maal	I	II	III	IV	V	VI	Kokku
Emakeel	8	8	8	7	6	6	43
Usuõpetus	2	2	2	2	2	2	12
Kodulugu	2	2	3	-	-	-	7
Matemaatika	6	6	6	5	5	5	33
Loodusõpetus ja tervishoid	-	-	-	4	4	4	12
Maateadus	-	-	-	2	2	2	6
Ajalugu ja kodanikuõpetus	-	-	-	2	3	3	8
Joonistamine	2	2	2	2	2	2	12
Tööõpetus	2	2	2	2	2	2	12
Laulmine	2	2	2	2	2	2	12
Võimlemine	2	2	2	2	2	2	12
K o k k u	26	26	27	30	30	30	169

1 Õ. Elango, Hariduspoliitika ja õpetajaskond kodanlikus Eestis. - Tallinn, 1972, lk.61.

2 Riigi Täataja-nr. 64 31.juulil 1934, lk. 1863,

Siinkohal võib näitena ära tuua Kohtla 6-kl.algkooli tunniplaani 1934/35 õpetajate tundide väljavõtte:¹

1. S. Grüstam	Üldõpetus	I, II	7	22
	Joonistamine	III, IV	7	2
	Saksa keel	V - VI	7	3
	Võimlemine	III - V (t)	7	2
	Käsitöö (t)	III - VI	-	2
	K o k k u, 31 tundi			.
2. A. A s i	Emakeel	III - IV	7	8
	Kodulugu	III - IV	7	3
	Looduslugu	III - IV	7	3
	Maateadus	IV	7	2
	Laulmine	I - IV	7	6
	Matemaatika	V - VI	7	5
	Loodusõpetus	V - VI	7	1
	Joonistamine	V - VI	7	1
	Üld. laulm.	III - IV	7	1
	Maateadus	V - VI	-	2
	K o k k u 32 tundi			.
Koolijuhataja R. Peebo	Emakeel	V - VI	7	6
	Usuõpetus	III - IV	7	3
	Matemaatika	VVV - IV	7	6
	Ajal kod. õpetus	IV - VI	7	4
	Joonistamine	I - II	7	2
	Käsitöö (p)	III - IV	-	2

1 E R A f. 3238 nim. 1, s. 2493, l. 25.

Võimlemine (p) III - VI - 2

K o k k u 25 tundi

Võõrkeele (saksa keele) õpetamiseks vajalikud kolm tundi võeti õppenõukogu otsuse alusel järgmistest õppeainetest; vähendati V ja VI kl.võimlemist, joonistamist ja usuõpetust - iga õppeainet ühe tunni võrra nädalas.¹

Eesti Vabariigi ajal loodi õpikute põhifond.² Üheks tuntud algkooli õpikute autoriks oli Mihkel Kampmann(Kampmaa), kes koostas aabitsad, lugemikud, ajaloo-ja geograafia õpikud. Algklasside eesti keele õpikud koostas ka Ernst Peterson. Eesti keele õpperaamatute kirjutamist alustas Friedrich (Priidu) Puusepp. Ajaloo õpikuid saadi Johann Jürgensi ja Jaan Sitska sulest.Joh.Jürgens koostas ka maateaduse õpiku. Koduloo õpiku tõlkis Ketty Michelson-Silde. Kodumaa geograafia üheks autoriks oli Hans Turp. Eestimaa geograafia ilmus ka Jakob Kentsi sulest. Loodusloo õpiku autoriteks olid Hans Männik ja Liidia Mahlstein.Matemaatika õpikute üheks autoriks oli August Maramaa, matemaatika õpikud ilmusid ka Jüri Grüntahl'ilt ja Karl Veskilt.

Aasta-aastalt lisandusid uued õpikud uutelt autoritelt. 20.-ndate aastate lõpul hakkas algklasside lugemikke ja aabitsaid koostama Voldemar Tamman. Algklasside õpikute tuntumaks autoriks sai veel Johannes Käis, kes kirjutas aa-

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2493, l. 21, .

2 R.Antik-Eesti raamatute üldnimestik 1918-1923, Tartu . 1931; Eesti raamatute üldnimestik 1924-1928, Tartu . ja Eesti raamatute üldnimestik 1929-1933, Tartu, 1934.

bitsaid, emakeele ja loodusloo õpikuid. Maateaduse õpikute autoriks oli Samuel Sütt. Ilmusid Herman Pezoldi saksa keele õpikud. Richard Rägo koostas kodanikuõpetuse õpiku algkoolidele ning usuõpetuse kirjandust saadi Leopold Raudkepilt.

30.-ndatel aastatel kirjutas "Kodanikuõpetuse käsitluse algkoolidele" Toomas Adamson. Autorite kollektiiv (Ernst Martinson, Johannes Kuulberg-Kallak, Madis Nurmik - Küla, Julius Oro-Oengo, Jüri Parijõgi (Parinbak) ja Friedrich (Priidu) Puusepp) koostasid algklassidele lugemiku " Elav Sõna ".

E. Martinson ja E. Kuulberg-Kallak koostasid ka matemaatika õpikuid. Autorite kollektiiv (Paul Kogerman, Ernst Kilksen, Heinrich Riikoja, Jaan Pork ja Aleksander Kepp) andsid välja algkooli loodusloo õpikud. Looduslooõpikuid kirjutas ka teine autorite kollektiiv - Juhan Lang, August Paris, Vassili Peet, Gustav Reial. Juhan Lang koostas ka saksa keele sõnavara algkoolile.

1932.a. ilmus veel usuõpetuse õpik, mille kirjutasid Juhan Luur ja August Grünberg. Eesti keele õpikte üheks autoriks sai Rudolf Reiman. Toomas Adamsonilt ilmusid 30.-ndail aastail veel ajalooõpikud ja tööjuhised. Geograafiaõpikute autoriteks said veel Eduard Markus ja Anton Parts.

Kohtla koolis oli olemas nii õpetajate, kui ka õpilaste oma raamatukogu. 1924/25 õppeaastal oli raamatuid õpilaste raa,atukogus 124, õpetajatel 130. Igal aastal korraldati jõulunäitus ja lastepidu, mille sissetulek läks

õpilaste raamatukogu heaks.*¹ Peale selle saadi igal aastal summasid raamatukogu täiendamiseks ka kooli hoolekogult (trahvirahad) ning Kohtla valla poolt. H. Kruup mäletab, et õpilasraamatukogus laenutas raamatuid soovijaile välja üks vanema klassi õpilane kindlaksmääratud päeval ja ajal. Koolihoone teisel korrusel asus vanemale lugejaskonnale määratud raamatukogu . . . Koos koolimajaga hävisid 1941 aastal ka raamatud."²

Samas tundis kool puudust näitvahenditest. Koolinõuniku revideerimisakte lugedes saane teada, et koolil oli väga vähe näitvahendeid ning seetõttu jätsid tunnid koolinõuniku arvates igava mulje, kuna tööd tehti põhiliselt õpikuga. Õppetöö toimus ka väljaspool klassi. Nimelt igal aastal töötasid õpilased kooliaias, põllul ja käisid ka ekskursioonidel. Näiteks võib tuua 1923/24 õppeaasta, kus iga õpilane töötas aias seitse tundi, põllul kuus tundi ja toimus kaks ekskursiooni.³

Hästi oli koolis organiseeritud nn klassiväline töö. 1936/27 õppeaastal alustasid koolis tööd ka õpilasorganisatsioonid. H. Kruup tuletab seda algust meelde nii: "Olime vaevalt kuu aega jõudnud koolipinki nühkida, kui õpetaja Asi ühel ilusal päeval enne viimase tunni lõppu meie klassi ilmus ja hetkeks tähelepanu palus. Pärast selguitavat sõ-

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1771, l. 171.

2 A. Kruup. Mööda roobasteed valguse poole lk. 9.

3 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1696, lk. 131.

navõttu, milles ta lühidalt selgitas skautluse põhimõtteid ja ideid, tegi ta meile ettepaneku, et me astuks Alutaguse Skautide Maleva Kohtla Lippkonna liikmeks. Aega mõtlemiseks ja vanematega arutamiseks andis ühe nädala. Asil oli kavatus nädala pärast tulevased hundud salkade juurde määrata, kus siis salgajuht võtaks juhendamise oma hooleks.

Peale minu (H. Kruup) astusid meie klassist skautide maleva noorliikmeks Meinhard Hallik, Lembit Kunberg, Artur Villup, Heintso Nurk. Oli veel poisse esimesest klassist"¹

Tõestuseks selle kohta, et koolis õpilaste organisatsioonid tõepoolest tegutsesid, on arhiivisolevad andmed.²

T A B E L 6

Andmed Kohtla 6-kl. Algkooli õpilaste organisatsioonide kohta 30. märtsil 1936.a.

Klass	Õpilasi koolis		Õpilasar-organisatsioonid		Noor-kot-kaste		Kodu-tütarde		Gaidide organi-satsioon		Skautide organisatsioon	
	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T	P	T
I	17	8	5	4		3		3		5		
II	7	11	2	5				5		2		
III	17	7	12	5		3		2		12		
IV	12	10	4	9		2		7		4		
V	8	6	3	3		2		1		3		
VI	4	4	2	3		1		2		2		
Kokku	65	46	28	29		11		18		28		

1 H. Kruup. Mõõda roobasteed valguse poole lk. 8.

2 E R A f. 3138, nim. 1 s. 2634, l. 1.

Tabeli järgi võime öelda, et õpilaste organisatsioonidest võttis osa 28 poissi ja 29 tüdrukut, s.o. 57 last. Nendest 11 tüdrukut osalesid kodutütarde ja 18 gaidide organisatsioonis, mida juhatas L. Asi. 28 poissi aga võtsid õpetaja A. Asi juhtimisel osa skautide organisatsiooni tööst.

H. Kruup kirjutab oma mälestustes, et 1938 aasta jõulupäeval korraldas Eesti Skautide Maleva Kohtla Lippkond golfiväljakul suure kokkutuleku Jüriöö ülestõusu 595.-nda aastapäeva tähistamiseks. H. Kruup meenutab; "Kõigepealt süütasime suure lõkke, seejärel nagu ikka koonduse alguses, kõlas ka lõkke juures alguslauluna "Eestimaa, mu isamaa", Järgnes suur maastikumäng, mis lõppes alles pimeduses. Kuni keskööni kõlasid laulud ja okariinohelid ..." ¹

"Et saada hundutunnistuse omanikuks, tuli talvel teha tõsist tööd algteadmiste omandamiseks, millised olid vajalikud katse sooritamiseks. Edukalt katse sooritanuile anti pidulikult kätte Alutaguse Skautide Maleva vanema ja maleva juhi allkirjaga ning pitsatiga varustatud hundutunnistus, mida tuli uuendada igal aastal 1. novembriks." ²

Peale selle korraldati koolis igal aastal õpilaste pidusid, tähtsamad nendest olid jõulupidu ja emadepäev, kuhu olid kutsutud ka lapsevanemad. Selleks, et pidudel esineda, töötasid koolis mitmesugused ringid. H. Kruup tuletab oma mälestustes meelde, et "ei möödunud ükski koo -

1 H. Kruup. Mõõda roobasteed valguse poole lk.15.

2 H. Kruup. Mõõda roobasteed valguse poole lk.10.

lipidu ilma näidendita. Näidend oli tavaliselt õhtu nael. Vastavalt näidendi tegevusele, olid vanemate klasside õpilased valmistanud ka vajalikud rekvisiidid.

Loomulikult ei puudunud peoõhtutel ka laul. Esines, iga liitklassi koor ja kooli ühendkoor. Ühendkoori juhatamine usaldati tavaliselt mõnele laululembesele vanema klassi poisile. Nii sai Eino Nurgast hiljem tunnustatud koorijuht."¹

Igal talvel korraldati koolis suusavõistlusi. Sügise- ti ja kevadeti, kui ilm lubas, viibisid lapsed põhiliselt vahetundide ajal väljas. Mängiti krentsi (mäng sarnaneb kuigivõrd pesapalliga), rahvastepalli ja jalgpalli.

Peale selle võeti õhinal osa ka ülevabariigilistest, ettevõtmistest. Näiteks " 1937 aastal kuulutas Eesti Vabariigi valitsus välja ülevabariigilise ürituse vanaraua kogumiseks allveelaevastiku sihtkapitali heaks ... Loomulikult ei jäänud sellest üritusest eemale ka Eesti Skautide Maleva Kohtla Lippkonna liikmed. Kohtla koolile oli ülesandeks tehtud varuda viissada kilo vanarauda. . . Vanarauda kogunes koolimaja keldrisse tunduvalt rohkem kui viissada kilo. Kuni 1940 aasta sügiseni võis igaüks näha koolimaja välisukse külge kinnitatud punasest vasest, laeva kujutisega, ovaalset mälestusmärki (umbes 20 cm pikk, 10 cm lai), milline annetati koolile vanaraua kogumise eest"²

1 H. Kruup, "Mööda roobasteed valguse poole", lk. 9.

2 H. Kruup, "Mööda roobasteed valguse poole", lk. 12.

Tolleaegsete aruannete järgi kokkuvõtet tehes selgub, et õppeedukuses olid aastate lõikes tüdrukud tublimad kui poisid. Näiteks võib tuua õpilaste edasijõudmise tabel aastast 1928/29:¹

	Õpilasi õppe-Klassikur- aasta lõpul suse lõpetas				Edasijõudm. protsent		Teiseks aas- taks jäänud	
Klass	P	T	P	T	P	T	P	T
I	11	9	7	8	63	88	4	1
II	10	9	5	8	50	88	5	1
III	12	7	9	6	75	85	3	1
IV	14	3	8	3	57	100	3	
Kokku	47	28	29	25	61	89	15	3

Põhjuseks ei saa pidada puudumisi, sest aruannete järgi täideti koolikohustust korralikult ja kui tuli ette puudumisi, siis puudus koolist nii poisse kui tüdrukuid.

Ilmselt tänu sellele, et koolis peale õppetööd kees huvitav elu, armastasid lapsed koolis käia. Vähe oli neid, kes koolist puudusid ja sedagi sellepärast, et oldi liiga vaesed või ei lubanud vanemad. Tolleaegsetest aruannetest näeme, et kõige rohkem puudumisi tuli ette kooliaasta alguses, s.o. oktoobris. Siis oli peapõhjuseks karjaskäimine. Teiseks kuuks, kus tuli ette palju puudumisi, oli veebruar. Puudumiste põhjuseks on ära toodud haigus, halvad ilmad ja halvad teed. 1936 aasta 18. veebruaril kirjutatud aruandest Kohtla koolis võime lugeda: "Koolis vähe õpilasi (50%)

¹ E R A f. 3138 nim. 1, s. 2048, l. 60.

Haigused ja pakane põhjuseks".¹

Koolinõunik Linsi revideerimisaktide põhjal võime kokkuvõtte teha ka korra ja distsipliini kohta. Kui õpilaste distsipliiniga jäi hr. Lins igal aastal rahule, siis korra kohta seda öelda ei saa. 20.-ndatel aastatel jäi koolinõunik ruumide puhtuse ja korrasolekuga rahule hinnates seda hindega "rahuldav" ja isegi mõnel korral hindega "hää". Kuid 30.-ndate aastate alguses muutus pilt halvemuse poole. Pidevalt võime aruannetest lugeda: "Kooli kolmes ruumis äärmine korratus. Tindipotid asuvad akendel".² või "ruumid tuulutamata ja puudulikult koristatud. Põrandal paberid. Aknal vedelevad tindipotid".³ Alates 1935 a. hakkas asi paranema ja viimasest aruandest võime lugeda: "Ruumid ja ümbrus rahuldavad".⁴

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 99.

2 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2187, l. 41.

3 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 51.

4 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2335, l. 221.

2.4. Majandus

Nii nagu eespool juba mainitud, pidas kuni 1918 aastani kooli üleval Püssi mõisa omanik krahv Stakelberg. Alates 1919 aastast aga võeti kool valla ülalpidamisele ning jäi selleks kuni nõukogude korra kehtestamiseni.

Tolleaegne koolihoone kujutas endast õlgkatusega palkmaja. Keskel paiknesid väike esik ja köök, paremal kooliõpetaja tuba ning vasakul pikkade pinkide ja laudadega klassituba, kus asusid kantselei, krahv Stakelbergi ostetud 600-rublane orel, gloobus ning maakaart.

Peale selle kuulus koolile 70 m²-ne mänguplats. Kahjuks ei olnud koolil aeda.

1919. aastal muudeti senine vallakool neljaklassiliseks, Kohtla algkooliks. Kimbutas ruuminappus ja pärast Kohtla mõisa jagamist 1921. aastal alustas tolleaegne koolijuhataja Abel Koppel võitlust mõisa härrastemaja koolile andmise eest.

Seni tuli aga sedagi väikest maja püüda korras hoida. Pidevalt nõudis põrand remonti ja klassitahvel värvimist. Hea oli see, et tänu küttepude olemasolule oli klass alati soe,

Kui 1925 aastal sai uueks koolijuhatajaks K. Ernits, andis E. Koppel uuele juhatajale üle kõik raamatud ja inventari. Selle puhul tehti Kohtla algkooli hoolekogu poolt akt, mida lugedes saame teada, et koolis olid olemas järgmised raamatud:¹

1. Piibliraamat	-	1
2. Uus Testament	-	1
3. Jutluseraamat	-	2

¹ E R A f. 3138, nim. 1 s. 1868, l. 49.

4.	Vana Testament	-	1
5.	Palveraamat	-	1
6.	Punscheli lauluviisid	-	1
7.	Käsiraamatud nimekirja järel	-	139
8.	Õpilaste Raamatukogu	-	132
9.	Sissetulnud kirjad 1919 - 25.a.		
10.	Sissetulnud ja väljaläinud kirjade register		
11.	Mitmesugused dokumendid ja aruannete ära- kirjad		
12.	Õpilaste tervishoiulehed		
13.	Pedagoogilise nõukogu protokollid		
14.	Hoolekogu protokolli raamat	-	2
15.	Kooli päevaraamatud 1919 - 25.a.	-	14 ¹

Kooli inventari kohta saame teavet sama akti põhjal.

Koolil oli:

1.	Orel	-	1
2.	Klassi kantsel	-	1
3.	Klassipingid	-	40
4.	Laud sahtlitega	-	1
5.	Raamatukapp	-	1
6.	Kaardijalg	-	1
7.	Arvelaud (klassi)	-	1
8.	Arvelaud (kauba)	-	1
9.	Riidenagid	-	2
10.	Laelamp	-	1
11.	Klassitahvlid	-	2 ¹

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1868, l. 49.

12.	Oreli pink	-	1
13.	Joonlaud	-	1
14.	Jooginôu kraaniga	-	1
15.	Plekkämber	-	1
16.	Taburett	-	1
17.	Kruusid	-	2
18.	Binokel	-	2
19.	Maateaduse kaardid	-	4
20.	Seinakell	-	1
21.	Pildid (karskusôpetus)	-	10
22.	Üks kompleks raamatunäitamise riistu	-	1
23.	Tabel: Õige istumise viis kirjutamisel	-	1
24.	Nurklaud	-	1
25.	Kirjade nurgastamp	-	1
26.	Koolipitsatid	-	1
27.	Pitsati padi	-	1
28.	Juukselôikamise masin	-	1 ¹

Samast aktist saame teada, et koolil olid tellitud ka tollajal väga tuntud ajakirjad " Kasvatus ", "Laste-rôôm ", "Vikerkaar " ning " Ronk ".²

1932.a. on õppevahendite kohta alljärgnevad andmed:
11.03. 1932.a. kirjas Haridusosakonnale kooli kaartide as-jus teatab koolijuhataja, et Kohtla algkoolil on kooli-kaarte ainult maateaduse alalt:

1. "Eestimaa kooliseinakaart "L.Jürgensi joon.môôt 1-30000

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1868, l. 49.

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1868, l. 49.

2. "Карта прибалтийского края" К. Paar mõõt 1:504000, venekeelne, tarvitamiseks kõlbmatu, mis tuleks asendada uue eestikeelsega.
3. "Eestimaa kaart" - Sõjaväe kartograafia jaoks väljaanne, mõõt 1:300000, tarvitamiseks kõlvuline.
4. "Kesk-Euroopa kaart" . Peale ilmasõda. Mõõt 1:3000000 saksa keelne, tarvitamiseks kõlvuline.
5. "Ida- ja lääne maapoolikud " Mõõt 1: 22000000, eestikeelne, tarvitamiseks kõlvuline.
6. "Euroopa kaart ", füüsiline, Mõõt 1:4400000, eestikeelne, tarvitamiseks kõlvuline.
7. Peale selle toob koolijuhataja maakaartide nimistu, mida oleks koolil veel tarvis ja on mainitud, et koolil puuduvad täielikult kaardid ajaloo alalt.¹

Koolis oli olemas nii õpetajate kui ka õpilaste oma raamatukogu. Õpikute kõrval said õpilased kasutada ka kooli raamatukogu.

1924/25 õppeaastal oli raamatuid õpilaste raamatukogus 124, õpetajatel 130. Igal aastal korraldati jõulunäitus ja lastepidu, mille sissetulek läks õpilaste raamatukogu heaks.² Peale selle saadi igal aastal summasid raamatukogu täiendamiseks ka kooli hoolekogult (trahvirahad) ning Kohtla valla poolt.

H. Kruup mäletab, et " õpilasraamatukogus laenutas

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2284, l. 52 .

2 ERA f. 3138, nim. 1, s. 1771, l. 171.

raamatuid soovijaile välja üks vanema klassi õpilane kindlaksmääratud päeval ja ajal. Koolihoone teisel korrusel asus vanemale lugejaskonnale määratud raamatukogu . . . Koos koolimajaga hävisid 1941 aastal ka raamatud."¹

Samas tundis kool puudust näitvahenditest. Koolinõuniku revideerimisakti lugedes saame teada, et koolil oli väga vähe näitvahendeid ning seetõttu jätsid tunnid koolinõuniku arvates igava mulje, kuna tööd tehti pidevalt põhiliselt ainult õpikuga. Õppetöö toimus ka väljaspool klassi. Nimelt igal aastal töötasid õpilased kooliaias, põllul ja käisid ka ekskursioonidel. Näiteks võib tuua 1923/24 õppeaasta, kus iga õpilane töötas aias neli tundi ja põllul kuus tundi ning toimus kaks ekskursiooni.²

Jätkus võitlus uute kooliruumide pärast. Kohtla algkooli hoolekogu koosoleku protokollis 24.03.32.a. ära kirjast võime lugeda, et koolimaja oli kooli krooniku andmetel ehitatud 65 - 70 aastat tagasi ühe klassikomplektiks, aga sel momendil asus temas juba kolm komplekti, mille tõttu maja äärmiselt täiskiillutud. Kui juurde arvestada õpilaste suur arv klassides, siis ei jätkuval õpilastele liikumise ruumigi, kõnelemata muudest kõrvalruumidest, nagu koridor, võimlemisruum, käsitööruum jne., milledest Kohtla kool ei või undki näha.

Samast protokollist selgub, et õppeabinõude poolest on kool ka üks viimastest.³

1 H. Kruup. Mõõda roobasteed valguse poole - lk. 9.

2 E R A f. 3138, nim. 1, s. 1696, l. 131.

3 E R A f. 3138 nim. 1, s. 2361, l. 3.

Õpilaste raamatukogus on raamatutest tea pooled tarvitamiseks kõlbmatud (ei vasta õpilaste raamatukogu nõuetele). Koolimaja ise nii väliselt kui ka seesmiselt väga hädasti remonti vajav, eriti köök, välisuksed ja ühe õpetaja eluruum, mis ka koolimajas.¹

Mitmed koolijuhatajad jõudsid vahetuda ning kool 1930 aastast kuueklassiliseks muutuda, enne kui 1932 aastal ümberkolimine teoks sai.

Sama aasta novembrikuus kirjutatud koolinõuniku aruandest on lugeda, et " kool asub kahes majas, vahemaaga üle kahe km. I - II klass Kohtla härrastemajas ja III -IV kl kolme õpetajaga Kohtla külas. Viimase ruumid viletsad ja kitsad. Kantseleiks koolijuhataja ainuke eluruum. Kaks õpetajat taludes korteris. "² Aruandest nähtub, et vaatamata ümberkolimisele härrastemajja, oli ruumi ikkagi vähe.

Internaati koolis ei olnud, kuna puudusid vastavad ruumid. Koolil aeda ei olnud. Kooli ümbruse kaunistamiseks piirati maja esine aiaga, puhastati ja tasandati ringraja teid. Koolimaja tagaküljel oli samuti rajatud teid ning maja lähim ümbrus kaunistatud lilledega. Õppevahendeid muretseti vähe, eriti aiatööriistu, sest koolile eelarves selleks otstarbeks ettenähtud summat täies ulatuses välja ei makstud. Koolihoolekogu oma summadest muretses koolile õppevahendiks raadioaparaadi, mille hind 220 kr. //³

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2361, l. 3.

2 E R A f. 3138, nim. 1 s. 2335 l.11.

3 ERA f. 3138, nim. 1 s. 2493, l. 12.

Koolitalu üldsuuruse kohta saame andmed 1934 aastal koolijuhataja R. Peebo poolt kirjutatud aruandest Haridusosa konnale, kus on öeldud, et koolitalu üldsuuruseks on umbes viis ha, koolitalule anti käesoleval aastal enam- vähem vastavad kõrvalhooned.¹

Tolleaegsetest aruannetest saame veel teada, et koolil oli vähe maad õpilaste mängumuruks ja -platsiks ning õpetajate isiklikeks tarbeaadadeks.²

Aastatega laiendati kooli maa-ala ning 1940.a. jaanuari " Kohtla algkooli kooliümbruse ja kooliõue korrastamise kavast " võime lugeda, et kooli ümbrust oli viimastel aastatel püütud tubliste korrastada ja kaunistada.³

H. Kruup oma mälestustes ütleb, et " Esimene nädal, koolis kulus kogu kooliperel koolimaja ümbruse ja ümbritseva suure pargi korrastamiseks. Kogu pargialune riisuti lehtedest ja muust prahist puhtaks, lehed kanti kompostihunnikusse, muu praht põletati. Vajaliku tööriista võttis enamus õpilastest kodunt kaasa. Kellel midagi kaasa võtta polnud, need tassisid prahti kokku ja põletasid. Kellelgi ei tulnud mõttessegi tööd lohakalt teha või tööst kõrvale hiilida. Kevadel, enne koolist lahkumist, koristati koolimaja ümbrus uuesti. Ei sobinud ju talvel kogunenud prahti koolimaja ümber suveks " ilutsema " jätta. "⁴

1 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2493, l. 12.

2 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2561, l. 1.

3 E R A f. 3138, nim. 1, s. 2920, l. 10.

4 H. Kruup. Mõõda roobasteed valguse poole lk. 8.

K O K K U V Ô T E

Kohtla kooli kohta on esmased teated 1783 aastast. Eesti Vabariigi esimesel aastal oli kool kolmeklassiline, 1918/19 õppeaastast aga neljaklassiline. 1929/30 õppeaastal avati ka V klass. 1930/31 õppeaastast kuni vaadeldava perioodi lõpuni töötas Kohtla algkool kuueklassilisena. Õpilaste arv 30. aastate alguses oli 70 - 90 piires. 1930/31 õppeaastast alates oli õpilasi üle 100.

Koolikohustuse alla kuulusid 1920. aastast lapsed 8 - 15 aluaastani. 1930. aastast 16. eluaastani, 1934 a. 14. eluaastani.

Koolis käidi võrdlemisi korralikult. Koolist puuduti, või tuldi sügisel hiljem kooli peamiselt majanduslikel põhjustel, Õpilaste vanus oli väga erinev, Nii õppisid I klassis 8 - 9 aastaste laste kõrval ka 11 - 12 aastased ja mõni üksik 13. aastane.

Kool asus õpilaste kodudele küllaltki lähedal. Õpetajatel tuli töötada liitklassides, oma tööülesannetega tuldi rahuldavalt toime. Oli ka häid tulemusi. Ühe õpetaja käitumises oli tunda ka ebapedagoogilisi töövõtteid. Kohtla koolis, nagu teisteski Eesti Vabariigi koolides, olid kasutusel head originaalõpikud. Koolis oli raamatukogu õpetajate ja õpilaste jaoks. Õppevahendeid oli vähe.

Õpilaste edasijõudmine koolis oli rahuldav, tüdrukute osas isegi hea. Sellele aitas kahtlemata kaasa õppetöö läbiviimine väljaspool tundi, hästi organiseeritud klassiväline töö. Pöörati tähelepanu muusikaalasele kasvatusel. Te-

gutses kooli ühendkoor kuid ka liitklasside koorid. Aktiivselt võeti osa skautide liikumisest. Kooli distsipliini ja korraga jäi koolinõunik tavaliselt rahule.

Kool asus esialgu õlgkatusega palkmajas. Alles 1932 aastal kolis kool mõisa härrastemajja. Pöörati tähelepanu kooli ümbruse korrastamisele. Aastatega laienes kooli kasutuses olev maa-ala. Kahjuks sõjas hävisid mõlemad koolimajad. Seitseteist aastat töötas kool barakis, kuigi vahepeal muudeti kool 7.-klassiliseks ning lisandus vene osa. Alles 1960 aastal valmis uus ajakohane koolimaja, milles asutakse tänaseni.

Kohtla kooli lõpetanud töötavad mitmesugustel erialadel, paljud on õpetajad oma endises kodukoolis.

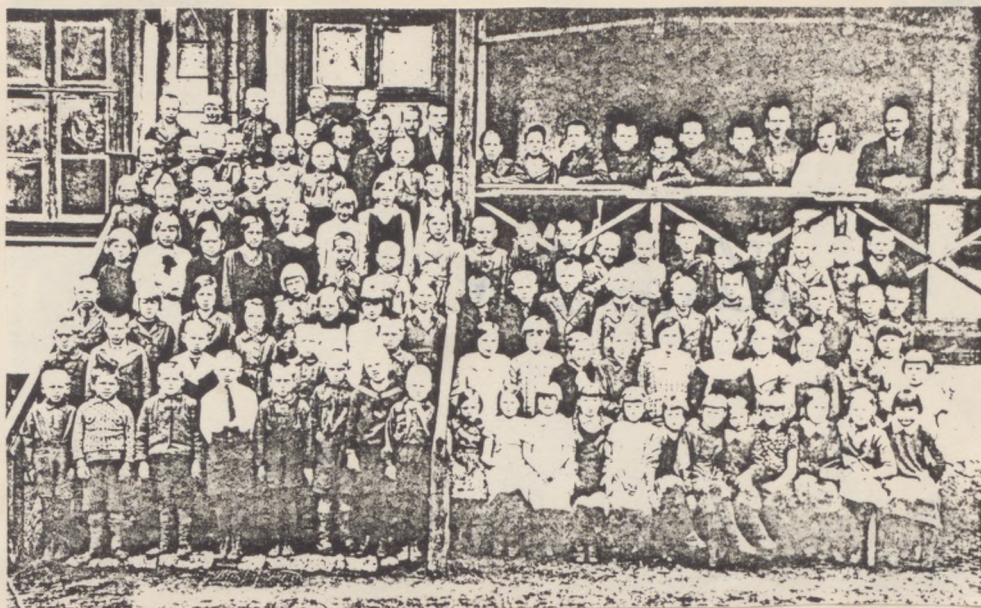
L I S A 1

Kohtla Algkooli maja 1932 .a.

Kohtla-Nõmme, " Inglise maja " (v. lk. 19).

Kohtla keeli õpilased ja õpetajad 1936.a. kevadel.
Esimeses reas kolmas H. Kruup, järgmine - pinginaaber
A. Reinberg.

Kohtla keeli õpilased ja õpetajad 1937.a. kevadel.

I ja II klass 1937.a. kevadel. Keskel klassijuhataja
Kalviste

Hundud, skaidid, meriskaudis (heledates pluusides)
1937.a. kevadel.

Kehtla kooli õpilased ja õpetajad 1938.a. kevadel.

III ja IV klass 1938.a. kevadel.

Kolmandas reas paremalt neljas Boris Mirjukov, neljandas reas paremalt esimene Mihhail Adamovits, kes 1940.a. juunimiitingul Tallinnas karjusid Eesti valitsusele "dolei".

L I S A 5

Kohtla kooli õpilased ja õpetajad 1939.a. kevadel.

III ja IV klass 1939.a. kevadel.

Kehtla kooli õpilased ja õpetajad 1940.a. kevadel.

V ja VI klass 1940.a. kevadel. Keskel koolijuhataja Julius Reinebergi ees istub Karl Muru. Tagareas paremalt teine Heinrich Toomingas, aasta pärast algava sõja esimene süütu ohver.

Kohtla kooli õpilased ja õpetajad 1941.a. kevadel.
Viendas reas paremalt neljas H. Kruup

L I S A 8

Tunnistus tuleb uuendada
Iga aasta 1. novembril.

Malevast lahkudes, tuleb tunnistus malevale tagasi anda.

[illegible]

N. 22

MAKSEV KUNI

MAKSEV KUNI
19... a

JAA Dealing in Telling

TUNNISTUS

Selle omanik L.T.H. Järvelin
on Eesti Skautide Maleva liige ja omab sellena õiguse kanda
hunduvormi ning oma eksamitele, ametitele ja teenetele vas-
tavaid märke Eesti Skautide Maleva Põhimääruse korras.

Registreeritud

Registreeritud *Slutaguse*
Kokke lippkonnas.

Skautide Maleva

1 November 1939 a

Maleva vanem

Malevo Khr

Paracollybia

Kasutatud allikad ja kirjandus

1. Arhiivi allikad

- 1) E R A f. 1108, nim. 1, s.2.
- 2) E R A f. 3138, nim. 1, s. 1386.
- 3) E R A f. 3138, nim. 1, s. 1399.
- 4) " " " s. 1541.
- 5) " " " s. 1616.
- 6) " " " s. 1637.
- 7) " " " s. 1696.
- 8) " " " s. 1718.
- 9) " " " s. 1771.
- 10) " " " s. 1773.
- 11) " " " s. 1794.
- 12) " " " s. 1843.
- 13) " " " s. 1846.
- 14) " " " s. 1868.
- 15) " " " s. 1937.
- 16) " " " s. 2006.
- 17) " " " s. 2048.
- 18) " " " s. 2071.
- 19) " " " s. 2117.
- 20) " " " s. 2139.
- 21) " " " s. 2187.
- 22) " " " s. 2212.
- 23) " " " s. 2284.
- 24) " " " s. 2335.

- 25) E R A f, 3138, nim. 1, s. 2361.
- 26) " " " s. 2427.
- 27) " " " s. 2493.
- 28) " " " s. 2561.
- 29) " " " s. 2634.
- 30) " " " s. 2707.
- 31) " " " s. 2781.
- 32) " " " s. 2852.
- 33) " " " s. 2920.
- 34) NSVL RHKA f. 733 nim. 188, s. 123.

(dokument asub E T A Ajaloo Instituudis)

2. Seadusandlus, teatmeteosed

- 1) Riigi Teataja - Tln. 1920 - 1855 lk.
- 2) Riigi teataja - Tln. 1934 - 1863 lk.
- 3) R. Antik Eesti raamatute üldnimestik 1918 - 1923 -
- 406 lk.
- 4) Eesti raamatute üldnimestik 1924 - 1928 - 554 lk.
- 5) Eesti raamatute üldnimestik 1929 - 1933 - 795 lk.

3. Kirjandus

- 1) O. Elango. Hariduspoliitika ja õpetajaskond kodanlikus Eestis - 262 lk.
- 2) V. Reimaa. Eilsest ja tänasest // Leninlik Lipp -
1988. 1. apr.

4. Käsikirjad

- 1) H. Kruup. Mööda roobasteed valguse poole - 44 lk.

S U M M A R Y

In this research work is given the survey about the history of Kohtla School in the years of the Estonian Republic. The necessary material for this work has been got from the archives. The materials from the library of the Academy of Sciences are also used.

From the work appears following about Kohtla School. The first datums about Kohtla School are from the year 1783. There were only three forms at school in the first year of the Estonian Republic. In 1918/1919 there were four forms there. In 1929 the fifth form was opened. Since 1930 up to the period which deals with the history of this school, Kohtla School was six-year school. The number of the schoolchildren was about 70 - 90. Since 1930 there were about a hundred schoolchildren at school.

Pupils of school age attended school orderly. The pupils were absent or came to school later in autumn only for economic reasons. The schoolhouses were not far from homes. The teachers had to work in united classis.

Good original school-books were in use. There was a library at school too.

The academic progress at school was satisfactory, among the girls good.

Sorts and amateur activitus were at a high level. The discipline and order were also good at school. That's why the school conneillor was always satisfied with Kohtla

School.

For the present school was situated in an old house with a thatched roof. There was only one classroom there and it was divided into halves.

In 1932 the school moved to the manorhouse and the conditions for studies became better. During the war both schoolhouses were destroyed. After that school had to work in a barracks. Only in 1960 a new schoolhouse was built where about 180 pupils can get a good education now.

Arvamus

Tallinna Pedagoogikaülikooli algõpetuse
eriala üliõpilase Tiina GRAUBERG'i
lõputöö "Kohta kooli ajaloost Eesti Vabariigis
(1918 - 1940 aastail)" kohta.

Uurimistöö põhineb laialdasel allikalisel baasil. Nende alusel on koostatud töö, mis võimaldab saada ülevaate Kohtla kooli ajaloost 1940.aastani.

Esimeses peatükis on antud lühiülevaade kooli ajaloost 1921/22. õppeaastani. Kuna 1921/22-1939/40 õppeaastail on teemakohast materjali rohkesti, käsitletakse seda ajavahemikku teises peatükis detailsemalt. Peatükk on jaotatud neljaks osaks: õpilaskond, õpetajad, õppetöö ja majandus. Töö lõpus on lisamaterjal.

Autor on läbi töötanud rikkaliku allikmaterjali, tulnud edukalt toime selle süstematiseerimisega, analüüsi ja töö vormistamisega. Uurimus on faktiderikas. Hästi läbimõeldud, loogiline esitusviis ja hea väljendusoskus aga teevad töö kergesti mõistetavaks.

Töö väärtust suurendab ka see, et Kohtla kooli baasil on mõningaid haridusküsimusi vaadeldud laiemalt.

Sisukas ja viimistletud uurimistöö väärib kahtlemata kõrgeimat hinnet.

Ajaloo Instituudi Kultuuriajaloo
osakonna vanemteadur

L. Aarma

L. Aarma